

Triviallövsvbiotoper med naturskogskaraktär

FOTO: JAN BENGTSSON

Betesmarker som växer igen med triviallöv kan med tiden utveckla karaktärer liknande naturskogens – som förekomst av naturvärdesträd och ett rikligt inslag av död ved.

I denna målbild hanteras hänsynskrävande biotoper med naturskogskaraktär där de huvudsakliga naturvärdena är knutna till triviallöv¹. Med triviallöv avses asp, al, björk, sälg och rönn.

Målbilden omfattar triviallövsvbiotoper med det gemensamt att successionen pågått så länge att naturskogsvärden kopplade till triviallöv utvecklats. Ofta domineras biotopen av asp-, al- eller björk och är uppkommen efter skogsbrand, landhöjning eller på tidigare kultur- och ruderatmark. Biotopen kan alltså ha sitt ursprung både i naturlig och människoskapad störning.

Kännetecken

Utmärkande för triviallövsvbiotoper med naturskogskaraktär är förekomsten av äldre lövträd, träd som hyser tickor och andra naturvärdesträd samt en rik tillgång på död ved.

MÅLBILD FÖR GOD HÄNSYN

- Triviallövsvbiotop av naturskogskaraktär lämnas oftast orörda
- Inväxande träd som missgynnar triviallövet kan behöva tas bort (se dock nedan om försiktighet vid avveckling av gran)
- Vid borttag av barrträd för att gynna triviallöv lämnas naturvärdesträd, till exempel tall i lövbrännor
- Undvik röjning och gallring som begränsar pågående självgallring bland lövträden
- Åtgärder som skapar mer död lövved kan vara positivt, till exempel ringbarkning eller veteranisering (trädet skadas med syftet att få det att åldras snabbare)

¹⁾ Hänsynskrävande biotoper med triviallöv kan även rymmas i andra målbilder, exempelvis i målbilderna Sumpskog, Igenvuxna hagmarker och lövängar, Brynmiljöer i anslutning till öppen jordbruksmark och Berg och rasbranter.

Naturliga dödvudsprocesser som självgallring förekommer ofta, liksom spår av tidigare störningar som brand eller översvämning. Andelen döda och döende träd är vanligen hög. Olika trädslag utvecklar naturskogsvärden i olika takt, och områden med exempelvis gråal kan uppvisa höga naturvärden redan vid relativt låg ålder.

Naturvärden

Ett område med triviallövv är en hänsynskrävande biotop om båda kriterierna nedan uppfylls:

- Tydligt² inslag av naturvärdesträd av triviallövv
- Rikligt³ inslag av stående eller liggande död ved av triviallövv och/eller pågående självgallring eller annan dödvudsbildning av triviallövv inom hela eller delar av biotopen

Enskilda träd och produktionsbestånd (inklusive hyggesfritt brukade bestånd) som överhålls för att skapa kvalitetsvirke och saknar höga naturvärden faller inte inom målbilden. Det kan dock finnas naturvärdesträd och hänsynskrävande biotoper även i sådana här produktionsskogar. Eftersatta röjningar i produktionsbestånd ingår inte heller i målbilden.

Följande höjer naturvärdet ytterligare och är till hjälp vid avgränsning och hantering av biotopen:

- Olikåldrig och flerskiktad lövskogsstruktur, till exempel stor diameterspridning
- Förekomst av naturlig luckbildning
- Grov lövved och lövved i olika nedbrytningsstadier
- Senvuxna träd
- Spår av brand (kolad ved och brandljud)
- Tidvisa översvämningar
- Naturvårdsarter
- Landskapsperspektivet (exempelvis närhet till formellt skyddade områden eller områden av betydelse för art med åtgärdsprogram) är viktigt att beakta när beslut tas om biotopen ska sparas samt eventuellt skötas

Beskrivning

Triviallövsbiotoper kan ha stor betydelse för artgrupper som mark- och vedsvampar, lavar, mossor och insekter. Fågellivet är ofta rikt, triviallövsbiotoper är exempelvis viktiga livsmiljöer för flera hackspettsarter. Närhet till andra värdefulla lövmiljöer stärker biotopens värde och kan skapa lövkontinuitet på landskapsnivå.

FOTO: JAN BENGTSSON

Asp i sen succession uppkommen efter brand.

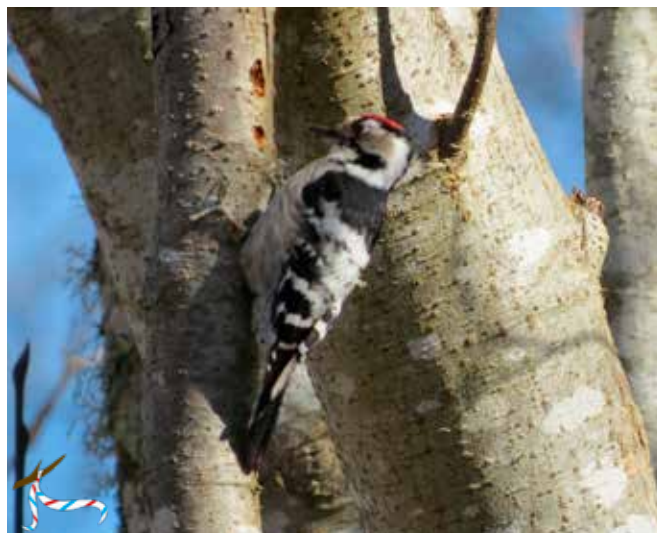

FOTO: JAN BENGTSSON

Triviallövsbiotoper är viktiga livsmiljöer för flera hackspettsarter, bland annat den mindre hackspetten.

I biotoperna kan det finnas en påtaglig inväxning av gran, som döljer lövvärden och förkortar livet på lövträden. Att ta bort konkurrenskraftig gran ökar ljusinsläppet och kan därför gynna lövträden. En mindre mängd gran är dock ofta ett naturligt inslag och kan vara positivt för vissa fåglar och fuktighetsälskande arter kopplade till lövträd. I sena successioner där inväxningen av gran pågått under längre tid, och framförallt i boreala naturskogsmiljöer, utvecklas ofta naturvärden kopplade till granen. I dessa biotoper bör granen inte tas bort. Det omgivande landskapet kan vara vägledande i de fall lövvärden och granvärden står mot varandra.

²) Tydligt = minst 5 per hektar, motsvarar "behöver inte leta"

³) Rikligt = minst 20 per hektar, motsvarar "sätter prägel på" eller "iögonfallande"

